

**R. P. Fr. Ioannis Poncii, Corcagia-Hiberni, Ordinis Ff.
Minorvm, Sacræ Theologiæ Lectoris Ivbilati, Olim in
Collegio Romano S. Isidori Primarij Professoris;
Philosophiæ Ad Mentem Scoti Cvrsvs Integer**

Poncius, Joannes

Lugduni, 1659

5. An homo habeat vnum finem perfectum vltimum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95688](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95688)

quid sic ordinabile, & certe in peccantibus manifestum est quod considerent operationem peccaminosam non esse ordinabilem ad Deum, quem sciunt aut credunt esse suum summum bonum & omnium aliorum perfectissimum.

Obijcies secundo, causæ secundæ non possunt aliquid efficere absque concursu & motione causæ primæ: ergo nec fines particulares, subordinati ex se causæ finali ultimæ seu bono perfectissimo, possunt mouere absque motione finis ultimi.

21. *Respondeo*, negando consequentiam, quia sunt principia, ex quibus colligitur dependentia à motione seu concursu causæ primæ, & non sunt principia suadentia oppositum; secus autem est de motione finis ultimi, respectu motionum finium particularium. Et si proportio esset talis utrobique quantum ad hoc, sequeretur quod non possit quis moueri per fines particulares, absque motione finis ultimi non solum formaliter sed materialiter, & quod etiam quando operatur quis peccaminose, moueretur tum etiam finaliter à Deo ad illam operationem, quod sine dubio falsum est.

Obijcies tertio, finis ultimus est, qui perfecte sariat: ergo in omni actione quis appetit illum vel materialiter, vel formaliter. Probatur consequentia, quia nihil appetit nisi per modum satiatiui aliquo modo: sed quidquid appetitur per modum satiatiui, vel appetitur ut satiatiuum perfecte, & sic appetitur finis ultimus, de quo agimus; vel ut satiatiuum imperfecte, & sic appetitur ut participatio finis ultimi perfecte satiatiui, & consequenter appetitur tum finis ultimus satiatiuus, saltem formaliter.

Confirmatur, quidquid vlllo modo sariat, est participatio illius quod sariare potest summe: ergo quando appetitur aliquid vlllo modo satians, appetitur illud quod summe sariat.

22. *Respondeo*, negando consequentiam ad cuius probationem nego quod, quando aliquid appetitur ut perfecte satiatiuum, appetatur ut participatio illius, quod perfecte sariat, quia quamuis esset talis participatio, tamen ut sic non deberet necessario appeti, quia posset fieri quod non conciperetur tum aliquid perfecte satiatiuum, & quamuis etiam conciperetur, & imperfecte satians conciperetur ut pars ipsius aut participatio, non tamen sequeretur quod tum ipsummet appeteretur in sensu, in quo hic agitur de appetitu ipsius, qui est quod ipsum secundum se totum non debeat appeti. Per quod patet ad confirmationem, cuius consequentia est neganda.

Et certe quando aliquis appetit partem mundi, non propterea potest dici quod ipsum mundum appetat; & quando aliquis appetit aliquam creaturam, non eo ipso debet dici appetere Deum, cuius est participatio, in sensu vlllo commodo faciente ad rem.

QVÆSTIO V.

An habeat homo vnum finem perfectum ultimum?

Per finem perfectum ultimum, intelligitur finis seu bonum aliquod perfecte satiatiuum, quem si acquireret homo, deberet rationabiliter in eo sistere, ac esse contentus.

CONCLUSIO I.

23. *Non potest homo appetere duos huiusmodi fines coniunctiue, nec consequenter habet duos fines tales coniunctiue acquisibiles.* Hæc est communis cum D. Thom. 1. 2. quæst. 1. art. 5. &

Probatur prima pars, quia secundus finis ex illis esset perfecte satiatiuus, & non esset, quod implicat. Probatur sequela, quia imprimis esset perfecte satiatiuus, ut supponitur; non esset etiam, quia si posset homo simul satiari ab altero fine, ille non esset perfecte satiatiuus ipsius.

Probatur secunda pars, quia non potest habere pro

fine, nisi quod potest appetere & habere; aut enim ille finis esset à natura ipsi ordinatus, aut à Deo: sed neutrum dici potest, quia nec natura, nec Deus ordinavit pro fine alicuius illud, quod est simpliciter impossibile.

CONCLUSIO II.

24. *Possit huiusmodi duos fines appetere disiunctiue se proponerentur ipsi.* Hæc est contra Suarezium 1. 2. dis. 3. l. 3.

Probatur quia si proponeretur alicui, quod actus aliquis perfectus liberalitatis esset perfectissime satiatiuus ipsius, & etiam actus charitatis, non ita ut uterque simul posset perfecte satiari; sed ut quicumque ex ipsis seorsim satiaret ipsum perfecte, & vterius proponeretur quod medium optimum ad assequendum vel vnum vel alterum esset observatio præceptorum, posset sine dubio efficaciter appetere alterum ex illis disiunctiue, & in ordine ad alterum ex illis assequendum conari observare præcepta, cum in hoc nulla sit difficultas, & sit omnino conforme experientie, qua constat quod posset quis, & de facto aliquando appetat duos fines particulares disiunctiue, ut cum quis militat vel propter lucrum vel propter honorem ita, ut expectet non utrumque simul, sed vel vnum, vel alterum. Fateor quidem quod, quando media diuersa essent applicanda ad illos fines, ut, verbi gratia, studium continuuum ad vnum, & alia occupationes ad alterum, tum volitio disiunctiua finium non esset sufficiens ad determinandum hominem ad electionem mediorum, quia non posset viraque eligere, nec esset maior ratio, cur hæc potius eligeret ob illam intentionem, quam illa: unde aliunde determinari deberet, quod recte aduertit Suarez, sed male putauit ad fines diuersos media diuersa applicari debere & propterea persuasus est ad tenendum oppositum conclusionis, nam certum est posse quem proponere laboranti in vinea sua vel lucrum pecuniarium vel dignitatem aliquam disiunctiue pro præmio, & in eo casu eundem laborem esse medium ad utrumque illum finem disiunctiue.

CONCLUSIO III.

25. *De facto homo non habet duos fines perfecte satiatiuos disiunctiue in quorum quolibet posset homo rationabiliter sistere.*

Probatur quia non possunt assignari tales fines & confirmabitur per dicenda.

QVÆSTIO VI.

An detur & in qua consistat finis ultimus perfecte satiatiuus hominis, seu suprema felicitas ipsius.

26. *Supposito* quod non sint plures fines ultimi perfecte satiatiui hominis, nec disiunctiue, nec coniunctiue appetibiles, hic examinandum, an detur vnus talis, & in quo consistat, & quia reuera talis finis est summum bonum hominis, quod præcipue appetere debere, & quia vterius in huiusmodi summo bono consistit maxima ipsius felicitas, & illa præsertim, quæ est obiectum principale totius huius tractatus, quæque definitur à Boetio tertio de consolatioue profusa secunda, Status omnium bonorum aggregatione perfectus, & à Tullio 3. Tusculanarum qq. 2. Secretis malis omnibus cumlata bonorum omnium complexio: de qua felicitate ducentas octoginta octo enumerat Varro, teste Augustino decima nona Ciuit. cap. primo dissentientium inter se Philosophorum sententias, idem prorsus est querere de fine ultimo in hoc sensu, & de summo bono ac felicitate hominis; operæ pretii autem erit prius examinare, an possit ratione naturali colligi, quod detur huiusmodi finis ultimus, aut summum bonum, ac felicitas. Ut vero tollatur quæstio de nomine

Nō habet homo duos fines ultimos coniunctiue appetibiles.

Nō habet homo duos fines perfecte satiatiuos etiam disiunctiue.

Quid festi-
citas.